

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Aardgas+ De Wijk, Drenthe

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

13 december 2010 / rapportnummer 2410-74

1. Oordeel over het MER

De Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) heeft het voornemen om de resterende hoeveelheid aardgas uit het 'De Wijk'-veld te winnen. Dit gasveld ligt tussen Koekange en Echten, in gemeente De Wolden. Sinds de jaren '50 vindt hier aardgaswinning plaats. Door aardgaswinning is de druk in het De Wijk-veld afgenomen en is het lastiger om aardgas te winnen. Het aardgasveld bestaat uit vier verschillende reservoirs. Door injectie van stikstof in deze reservoirs wordt het aardgas als het ware naar de winningsputten geduwd en kan ook de resterende 15-20% aardgas worden gewonnen. Hierdoor kan de winning van aardgas uit het De Wijk-veld met 15 tot 20 jaar worden verlengd. Het meest ondiepe reservoir bevat relatief veel aardgas. Vanwege de verwachte bodemdaling werd hier weinig aardgas gewonnen. Injectie van stikstof in dit reservoir zorgt voor druk handhaving en daardoor voor een beperktere bodemdaling bij aardgaswinning. Voor een optimaal functionerend systeem zijn drie nieuwe win- en injectielocaties nodig, circa 17 nieuwe putten (11 winputten en 6 injectieputten) en nieuwe transportleidingen. De stikstof wordt geproduceerd met een centrale luchtscheidingsinstallatie en op druk gebracht door een compressor.

Voor dit voornemen moeten bestemmingsplannen gewijzigd worden en zijn vergunningen nodig op de grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)¹. Voor de besluitvorming hierover is een gecombineerd plan- en besluitmilieueffectrapport (MER) opgesteld. De minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) is het bevoegd gezag voor de milieuvergunningen en treedt ook op als coördinerend bevoegd gezag voor de overige benodigde vergunningen. De gemeenteraad van de Wolden is bevoegd gezag voor de wijziging van het bestemmingsplan.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')² is van oordeel dat de **essentiële informatie in het MER aanwezig is** om het milieubelang volwaardig mee te wegen in de besluitvorming.

Tijdens de toetsing van het MER door de Commissie was de aanvraag voor de Omgevingsvergunning niet beschikbaar. De Commissie adviseert het bevoegd gezag te controleren of de aanvraag voor de omgevingsvergunning binnen de bandbreedte van beschreven alternatieven en varianten in het MER past.

Het MER geeft een duidelijke beschrijving van het voornemen. De verschillende alternatieven, varianten en effecten daarvan zijn helder in beeld gebracht. Uit het MER blijkt dat in de huidige situatie sinds de start van de gaswinning maximaal 10 cm bodemdaling is opgetreden. In de referentiesituatie (continueren huidige aardgaswinning tot circa 2020) zal de bodemdaling maximaal 12 cm (inclusief een onzekerheidsmarge van 2 cm) bedragen. Voor de alternatieven 'stikstofinjectie' en 'diepe compressie' voorziet het MER een extra bodemdaling van 10

¹ Hierna te noemen omgevingsvergunningen.

² Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Adviezen Commissie'.

cm, met een onzekerheidsmarge van 2 cm. Voor deze alternatieven betekent dit een maximale bodemdaling van 24 cm (inclusief de onzekerheidsmarges). De Commissie kan zich vinden in de beschrijving in het MER van de afgeleide effecten van deze bodemdaling, met name voor de waterhuishouding.

Op basis van deze informatie constateert de Commissie dat de alternatieven 'stikstofinjectie' en 'diepe compressie' op het aspect bodemdaling niet onderscheidend zijn. Voor beide alternatieven voorziet het MER een maximum extra bodemdaling van 12 cm ten opzichte van de referentiesituatie. Uit het MER blijkt dat op het aspect 'energieopbrengst' deze twee alternatieven wel onderscheidend zijn.

Het MER onderzoekt verschillende locatievarianten voor de nieuwe winlocatie de Wijk 100, en verschillende locaties en (uitvoerings)varianten voor de luchtscheidingsinstallatie. Voor de locatie de Wijk 100 kiest de NAM in het MER voor de locatievariant met de minste effecten op het landschap; deze locatie maakt ook onderdeel uit van het meest milieuvriendelijke alternatief. De startnotitie³ en het MER constateren op basis van technische criteria dat er op dit moment geen sprake is van alternatieve gasvelden voor de toepassing van verlengde gaswinning door middel van stikstofinjectie. Op basis hiervan heeft de Commissie de locatiekeuze voor het veld 'De Wijk' als een gegeven beschouwd en niet bij haar toetsing betrokken.

De externe veiligheidsrisico's zijn goed in beeld gebracht. Uit het MER blijkt dat de veiligheidsrisico's zowel van de locaties als van de aardgasleidingen ruimschoots voldoen aan wettelijke grenswaarden (voor het plaatsgebonden risico) en aan oriënterende waarden (voor het groepsrisico). Uit het MER blijkt ook dat:

- bij de meeste locaties de risico's afnemen als gevolg van de afname van de druk van het aardgas in de putten;
- dat de risico's van de hogedruk stikstofleidingen verwaarloosbaar klein zijn.

2. Toelichting op het oordeel en aanbevelingen

2.1 Geluid

Uit het MER blijkt dat tijdens de gebruiksfase de geluidbelasting in de omgeving van de luchtscheidingsinstallatie zal toenemen.⁴ Het MER onderzoekt twee mogelijke locaties voor deze installatie: de Wijk-20 (voorkeursalternatief) en de Wijk-15. Voor beide locaties zijn geluidcontouren en de geluidbelasting van de meest dichtbij gelegen woningen bepaald. Beide locaties laten een geluidbelasting van 48 dB(A) ter plaatse van de hoogst geluidbelaste woning zien. Voor de Wijk-15 is sprake van een relatief hoog achtergrondgeluidniveau als gevolg van de A28. Daar geldt een richtwaarde van 50 dB(A), waaraan voldaan wordt. Nabij locatie de Wijk- 20 is het achtergrondgeluidniveau lager, daar hanteert het MER een richt-

³ Startnotitie MER Aardgas+ De Wijk (februari 2010), pagina 23: "Van een alternatief gasveld voor Aardgas+ is op dit moment geen sprake.... In het MER worden dan ook geen alternatieve velden beschouwd."

⁴ Ook tijdens de aanleg- en abandonneringsfase kan door constructiewerkzaamheden mogelijke geluidhinder optreden. Het gaat hier om een tijdelijk effect.

waarde van 40 dB(A), en een grenswaarde van 50 dB(A). Het MER constateert dat voor deze locatie de grenswaarde niet wordt overschreden, maar de richtwaarde wel.

Het MER voorziet al in geluidreducerende maatregelen (zoals de opstelling van compressoren in een gebouw, de keuze van geluidarme koelers) maar onderzoekt niet het effect van verdergaande geluidreducerende maatregelen.⁵ Het MER stelt echter wel dat “tijdens het ontwerp van de LSI worden redelijkerwijs mogelijke maatregelen bestudeerd en waar nodig getroffen om de geluidsbelasting te minimaliseren, bij voorkeur beneden de 40 dB(A)”.⁶ Dit streven om te willen voldoen aan de richtwaarde van 40 dB(A) lijkt niet in overeenstemming met het gegeven in het MER dat op basis van de Wet geluidhinder vast te leggen zonegrens (overeenkomend met de 50 dB(A)-contour) ter hoogte van de dichtstbijzijnde woning zal worden gesitueerd.⁷

Indien wordt gekozen voor de Wijk-20 (voorkeursalternatief) als locatie voor de luchtscheidingsinstallatie adviseert de Commissie om het effect van verdergaande geluidreducerende maatregelen te onderzoeken. Hiermee komt de zonegrens dicht bij het industrieterrein te liggen en wordt bij woningen aan de richtwaarde voldaan of zoveel mogelijk benaderd.

2.2 Energie

Uit het MER blijkt dat bij de productie en injectie van stikstof restwarmte vrij komt. De Commissie constateert dat deze restwarmte niet benut wordt.

De Commissie geeft in overweging om te onderzoeken of/welke mogelijkheden bestaan voor het benutten van deze restwarmte, dan wel het voornemen energetisch te optimaliseren.

⁵ Gedacht kan worden aan betere geluidisolierende gevels van het compressorgebouw, (betere) isolatie van leidingen en opstelling koelers achter het compressorgebouw (gezien vanuit de woningen).

⁶ MER Aardgas+ de Wijk, Rapport 2, §7.6.1.

⁷ De NAM heeft toegelicht dat omdat het detailontwerp van de LSI op dit moment nog niet bekend is, het niet mogelijk is de exacte ligging van de geluidcontour te bepalen. Daarom gaat het MER uit van een worstcase scenario. Hierin ligt de 50 dB(A) contour ter hoogte van de dichtstbijzijnde woning. De NAM benadrukt dat zij ernaar streeft aan de richtwaarde van 40 dB(A) te voldoen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM), gemeente de Wolden

Bevoegd gezag: Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (voorheen EZ), gemeenteraad gemeente de Wolden

Besluit: vaststellen van bestemmingsplannen, vergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

Categorie Besluit m.e.r.: vrijwillige m.e.r.

Activiteit: verlengde gaswinning met behulp van stikstofinjectie

Bijzonderheden: de m.e.r. procedure is vrijwillig doorlopen. Het MER dient als planMER voor de besluitvorming over de bestemmingsplannen en besluitMER voor de besluitvorming over de verwachte vergunningaanvragen.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in de Staatscourant: 24 maart 2010

ter inzage legging startnotitie: 25 maart 2010 tot en met 6 mei 2010

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 18 maart 2010

richtlijnenadvies uitgebracht: 8 juni 2010

richtlijnen vastgesteld: 14 juni 2010

kennisgeving MER in de Staatscourant: 13 oktober 2010

ter inzage legging MER: 14 oktober 2010 tot en met 24 november 2010

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 7 oktober 2010 (ministerie EL&I) en 29 november 2010 (gemeente de Wolden)

toetsingsadvies uitgebracht: 13 december 2010

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

dr. H.R.G.K. Hack

ir. J.A. Huizer

drs. L. van Rijn-Vellekoop (voorzitter)

ir. R.F. de Vries

drs. F.H. van der Wind (werkgroepsecretaris)

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer en de eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is,

beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake, als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, alvorens het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Milieueffectrapport Aardgas+ De Wijk, NAM, september 2010;
- Voorontwerp bestemmingsplannen "NAM-Locatie De Wijk-200", "Leidingtracés NAM" en 'Luchtscheidingsinstallatie de Wijk-20', gemeente de Wolden, 15 september 2010.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. Waterschap Reest en Wieden, Meppel
2. J.C. Wassink, Koekangerveld
3. Belangengroep Koekangerveld, Koekangerveld
4. V.H.W.M. Jongen en J.a. van Vuuren, Koekange
5. G. Bakker en A. Bakker-ter Haar, Koekange
6. A. ten Berge en K. van Swelm, Koekange
7. H.F.J. Veenstra, Drachten

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Aardgas+ De Wijk, Drenthe

De Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) heeft het voornemen om de resterende hoeveelheid aardgas uit het 'De Wijk'-veld te winnen. Door aardgaswinning is de druk in het De Wijk-veld afgenomen en is het lastiger om aardgas te winnen. Het MER onderzoekt de mogelijkheden voor de verlengde gaswinning, waaronder de injectie van stikstof. Voor dit voornemen moeten bestemmingsplannen gewijzigd worden en zijn vergunningen nodig op de grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Hiervoor is een gecombineerd plan- en besluitMER opgesteld. De m.e.r.-procedure wordt vrijwillig doorlopen.

ISBN: 978-90-421-3178-1

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

